

De Strangers Ântwârpe

De Pompier van Lier, een lied, een zoektocht

4 maart 2017 Kees Plaisier

Schêle Vanderlinde of de Pompier van Lier

On de kaente van Lier

woênd nen ouwe pompier

ne vent diên a' zoe scheêl as nen otter zie

mor a was - zeh ni bang

vruger jare pertang

ba ieder vrou de superfavorie

De pompier van Lier, een lied, een zoektocht

Het begin

Een paar jaar geleden kwam ik, nieuwsgierig als een museumman hoort te zijn, in aanraking met een lied van de Antwerpse groep De Strangers. Het lied gaat over de pompier van Lier, maar het heet eigenlijk "Schele van der Linde".

De melodie kende ik wel, die kwam van "Gigi l'Amoroso" van Dalida. Johnny Hoes gebruikte de melodie ook voor het liedje "Friet met mayonaise". Verder wist ik er niet veel van. Ik vroeg me af: gaat het over een brandweerman uit Lier? wat is Lier voor een plaats? wie is Schele van de Linde? hoe is de tekst ontstaan? hoe zit het met de oorspronkelijke melodie? wie zijn de Strangers?

Schêle Vanderlinde
On de kaente van Lier
woënd nen ouwe pompier
ne vent diên a' zoe scheël as nen otter zie
mor a was - zeh ni bang
vruger jare pertang
ba ieder vrou de superfavorie

De beginregels van het lied

Op zoek in Lier

Ik vroeg Peter Snellen of hij zin had om mee te gaan naar Lier. Hij regelde een afspraak met de brandweer ter plekke.

We werden ontvangen door Bart Stroobants, de Kapitein. Kopje koffie, praten over de reden van ons bezoek. Ik had inmiddels al een programma gezien van het 100-jarig bestaan van de Lierse brandweer en we vroegen of er misschien nog toespraken van die dag te vinden waren. Helaas niet.

We maakten een rondgang door de kazerne. In de kantine waren al wat mooie historische objecten opgehangen, maar de handblusser op de gang maakte meer indruk. Peter raakte al snel in een vakgesprek met de kapitein. We bewonderden de voertuigen en de hulpmiddelen. Een indrukwekkend wagenpark met veel voertuigen die door Vanassche waren gebouwd. En speciale voertuigen zoals de Unimog, hier op een foto van Kenny Mertens.

Unimog

hoogwerker

een oldtimer in de buitenlucht

Sint Barbara in de kast

Na een bezoekje aan een Liers restaurant gingen we naar het Timmermans-Opsomerhuis. Felix Timmermans hadden we al ontmoet, althans zijn standbeeld. Het was meteen duidelijk dat dit de beroemdste inwoner van Lier is. Daarover wilden we wel meer weten.

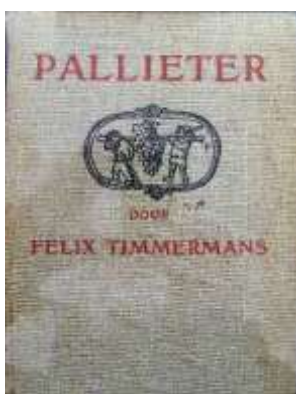
In het museum is werk te zien van Timmermans (1885 -1947) en van zijn tijdgenoten. Een aangenaam klein museum met veel werk van Timmermans, humoristisch en becommentariërend op kerk en maatschappij. In het museum bleek ook dat het beroemdste boek van Timmermans (hij was beeldend kunstenaar en schrijver) in 1916 verschenen is: Pallieter. Dat prikkelde mijn nieuwsgierigheid nog meer, ook al omdat hij zelf zijn boeken illustreerde.

Zoals hij ook mooie illustraties maakte in het boek "Schoon Lier"

Inmiddels heb ik het boek aangeschaft en gelezen. Voor een boek van 100 jaar oud is het heel leesbaar. Het is een liefdesverhaal, een ode aan de natuur, aan het gewone leven in een kleine stad, het laat zien hoe er gefeest en gewerkt werd. Maar wat vooral opviel is dat er zo vaak muziek in voorkomt. Pallieter zelf speelt harmonika, mondharmonika, hobo, doedelzak en beiaard.

De pastoor speelt cello, anderen spelen schuiftrompet of komen met een "Italiaans orgel" (een klein draaiorgel, ook wel "orgue de barbarie" genoemd)

De doedelzak kwam vroeger ook in West Europa veel voor, nu nog maar mondjesmaat. In Centraal Europa is de doedelzak nog heel populair. Er is trouwens ook een relatie met de brandweer. In de Verenigde Staten wordt de doedelzak bespeeld bij de uitvaart van brandweerlieden. Dat is wellicht te danken aan de vele immigranten uit Ierland.

Het "orgue de barbarie" is bij ons alleen in musea en bij speciale gelegenheden te zien of te horen. Edith Piaf heeft gezongen over "Les orgues de barbarie"

Dan rees ook de vraag of Felix Timmermans over de brandweer heeft geschreven. Het Felix Timmermans Genootschap bleek dat wel te weten. In een verhaal met de titel "Jan de Kraai" komt de brandweer voor. Niet om te blussen, maar om te helpen Jan de Kraai te vangen.

"Den zelfden dag nog had een geheime vergadering met den commissaris en den pompierskapitein. 's Anderendaags klommen de zeven schadeletters en de zes pompiers met sabel en bijl den toren op, om de vogels uit te roeien. De commissaris blijft beneden wegens zijn houten been, met den bevelhebber der pompiers, die te dik is om zoo hoog te klimmen."

schadeletters zijn politiemensen

Met een rugzak vol ideeën en vragen verlieten we Lier, waarna ik verder ben gaan zoeken naar de Schele van der Linden(n).

Schele van der Linde(n)?

In Vlaanderen wordt Schele van der Linde of van der Linden regelmatig genoemd in uiteenlopende betekenissen.

Zo is er in 1852 in Lokeren een Scheele Vanderlinden geboren, die zich later vestigde in Zeveneken. In 2010 werd hij er tot stadsreus werd bevorderd. Een stadsreus is een grote versierde pop die een personage, dier of fabelwezen uitbeeldt. Het is in België (en in Spanje) een aloude traditie die in heel veel plaatsen voorkomt. Bij optochten en processies wordt de reus rondgedragen of voortgeduwd door een erfgoedgemeenschap die zich inzet om de reuzen te promoten en te onderhouden. Een reus wordt vaak als echte inwoner van de stad of gemeente beschouwd.

De Schele is één van de hoofdfiguren van het poesjenellentheater in Antwerpen, die spelend op zijn accordeon bezoekers naar binnen lokt. Er zijn drie hoofdfiguren in dit Antwerpse volkstheater, de Schele, de Neus en de Kop.

Hun populariteit blijkt ook uit het feit dat de hoofdfiguren worden genoemd in stripverhalen van Suske en Wiske (147 De Poppenpakker en 245 De Zeven Schaken), in de Kiekeboes (5 Tegen de sterren op) en in een lied van Raymond van het Groenwoud. ("De lotgevallen van Engelbert Humperdinck" op de plaat "Intiem" (1988)). Het gaat dan altijd om vrolijke, ietwat ondeugend spottende types.

Felix Timmermans schrijft in Pallieter trouwens ook over een accordeonspeler: "op een ton, met een pot bier aan zijn voeten, zat een scheele vent maar aanhoudend en onverschillig harmonika te spelen"

Er zijn echter ook zeer scabreuze liederen, die we hier niet kunnen citeren. Zo schreef Willem Elsschot een berucht lied : Schele Vanderlinde. Daarvan afgeleid is er een soortgelijk studentenlied. De Vlaamse groep Katastroof heeft een combinatie van Elsschots coupletten en van die uit het studentenlied op de plaat gezet.

Op deze foto ziet Elsschot er zeer beschaafd uit. In zijn romans is overigens weinig van zijn scabreuze jeugdzonde te merken.

Dalida en Gigi l'Amoroso

De tekst van Schele van der Linde in het lied van De Strangers is afgeleid van de tekst van Gigi l'Amoroso, waarvan ook de melodie is geleend.

deel van een platenhoes

Dalida in de Olympia

Dalida was een Egyptisch – Franse zangeres, wier carrière moeizaam op gang kwam. Tot ze in aanraking kwam met een drietal artiesten die voor haar liedjes gingen schrijven. Gigi l'Amoroso werd eerst nog afgewezen door Dalida's manager, maar toe het was aangevuld met wat Italiaanse puntjes kon het worden uitgevoerd. Het werd een doorslaand succes. Op 15 januari 1974 stond Dalida in de Olympia in Parijs en "het dak ging eraf". Dalida kreeg de bijnaam "La Callas de Jukebox". Ook in Nederland werd het een enorm succes. In 1974 stond het op nummer 1.

In het lied wordt verteld over Giuseppe Frabrizio Luca Santini, die liefkozend Gigi wordt genoemd. In een dorpje in de buurt van Napels was elke zaterdag een dansfeest, dat de hele nacht duurde. Giorgio speelde gitaar, Sandro mandoline, de vertelster danste en sloeg de tamboerijn. En Gigi zong.

O SOLE MIO (My Sun)

By E. DI CAPUA

Iedereen kwam voor Gigi en als hij aankwam riep de menigte: “daar is tie Gigi l’Amoroso!” Gigi was zeer geliefd. Bij de vrouw van de bakker, die haar winkel elke dinsdag sloot om te gaan ... Bij de vrouw van de notaris, die een heilige was, en die haar man...Nooit eerder zou bedriegen En bij de weduwe van de kolonel, die geen rouwklleding meer droeg, omdat hij niet van zwart hield. Gigi had “ogen als fluweel, hij was in de liefde altijd de overwinnaar, soms harteloos, dat wel, maar nooit zonder tederheid”.

Het ging lang goed tot Een rijke Amerikaanse hem voorstelde naar Hollywood te gaan. Ze gingen en ook daar werd hij met open armen ontvangen. Er gingen vijf lange jaren voorbij zonder Gigi in Napels. Maar hij kwam terug en het was weer als vanouds. Hij zong weer Zaza, Luna Caprese, O Sole Mio.

de maan bij Capri – Luna Caprese

De Strangers en het lied

De Strangers was zo meldt Wikipedia: “een Antwerpse groep die vooral bekendheid verwierf door humoristische - vaak maatschappijkritische - teksten in het Antwerps dialect op zeer bekende hit-melodieën te zingen. Hun bekendste nummers zijn *Schele Vanderlinden* (gezongen op de melodie van *Gigi L' Amoroso* door Dalida), *Oh Mijnen Blauwe Geschelpte* (gezongen op de melodie van La Paloma Blanca door de George Baker Selection) en *Bij de Rijkswacht* (gezongen op de melodie van *In the Navy* door de Village People).”

Opggericht in 1952 waren ze tot in de jaren negentig succesvol. In het begin waren hun teksten in het Nederlands, maar al gauw in het Antwerps. De teksten waren altijd gebaseerd op de tekst van de

oorspronkelijke melodie maar aangepast en toegespitst op Vlaamse toestanden of gewoon op de Vlaamse humor.

De Strangers in de jaren '70

Ze traden op voor de Antwerpse burgemeester en voor het Belgische koningspaar en zijn ooit in kort opspraak geraakt omdat ze optraden op een bijeenkomst van het Vlaams Blok. Ze hadden dat trouwens ook wel eens gedaan bij de CVP en bij de krant De Morgen.

Over de groep is in 1985 ook een stripverhaal gepubliceerd door Patrick Vermeir (scenario) en Dirk Stallaert (tekeningen) onder de titel "Het Daverend paradijs"

In andere stripverhalen komen De Strangers kort voor, zoals in De snor van Kiekeboe (1984) als deel van de Antwerpse "couleur locale". Ze wandelen voor Kiekeboe uit als die weer weg wandelt van de Antwerpse Vogeltjesmarkt. Antwârpse Vogelmarkt was trouwens ook een nummer van de groep uit 1978. En ze verschijnen in het Suske en Wiske album De Krimson-crisis (1988) waar ze hun nummer Oh, mijnen blauwe geschelpte zingen.

In 2002 is hun 50 jarig jubileum gevierd met een optreden in de Koningin Elisabethzaal te Antwerpen.

Het Lied

Deze foto is uit het Stadsarchief van Lier : Portret van een brandweerman (genoemd: "nonkel Louis") in volledige uitrusting.

Maar helaas, er is geen verband tussen het lied van de Strangers en de Lierse brandweer. Waarschijnlijk is vanwege het klankrijm bedacht dat de pompier uit Lier moest komen.

In het lied is de pompier, Schele van der Linde dus, net zo geliefd bij het vrouwvolk als Giuseppe dat in Napels was. De vrouw van de champetter (de veldwachter) "die stak heur kot in brand" om er maar zeker van te zijn dat de Schele bij haar langs zou komen. de vrouw van de dokter kon niet wachten en de meid van de pastoor al evenmin. Stapelzot waren ze op hem.

De slachtoffers

Maar op een dag kwam er een man uit het grensgebied die aan de Schele voorstelde om met hem naar Sluis te gaan en een seksboetiek te gaan beheren. Daar had de Schele wel oren naar, dus hij vertrok tot groot verdriet van de vrouw van de champetter, de vrouw van de dokter, de meid van de pastoor en wie weet wie nog meer.

Aanvankelijk had de oud pompier het wel naar zijn zin, maar na een paar jaar begon hij terug te verlangen naar Lier en naar zijn vrouwtjes daar. Hij keerde terug en werd met open armen ontvangen. Ze waren er allemaal: "Paula. . Rosa. Emmelie. Angèl. Lowis. en Mie van Trees van Emmerance. die van den bakker is er ook bij, en die dikke van den beenhouwer,

Zo bleef hij de rest van zijn leven in Lier, de stad van Sinte Begga, van Felix Timmermans en nu ook van de Kapitein van de brandweer Bart Stroobants.

Veel daar zal er in zijn tijd hebben uitgezien zoals Felix Timmermans het heeft afgebeeld:

Illustraties uit *Schoon Lier*

En zoals u nu kunt zien in Lier:

Tot slot:

De Strangers
Schele
Vanderlinde